LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS" GINČO NAGRINĖJIMO

2025-06-11 Nr. 429-117
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas" (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas su draudiku sudarė Būsto draudimo sutartį (draudimo liudijimas TIA Nr. *(duomenys neskelbtini)*) (toliau – Draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Būsto draudimo taisyklių Nr. 067[1] (toliau – Taisyklės) pagrindu ir draudimo variantu „Standartinis" buvo apdrausti pareiškėjo turtiniai interesai, susiję su gyvenamuoju namu, esančiu adresu: *(duomenys neskelbtini)*, o draudimo variantu „Maksimalus" buvo apdraustas namų turtas, civilinė atsakomybė ir asmens civilinė atsakomybė. Draudimo laikotarpis – nuo 2024 m. lapkričio 1 d. iki 2025 m. spalio 31 d.

2025 m. sausio 6 d. pareiškėjas pateikė pranešimą draudikui apie apdraustam turtui padarytą žalą, nurodydamas: „Sugedo V2 rekuperatoriaus ventiliatorius" (toliau – Įvykis). Įvykio data – 2024 m. gruodžio 23 d. Draudikui paprašius pateikti rekuperatoriaus įsigijimo dokumentus ir patikslinti jo gedimo priežastį, pareiškėjas nurodė: „Kiek pamenu, pirkta buvo kartu su namu (daline apdaila). Sugedo. Sakė naujiems namams taip būna nes dar daug drėgmės būna ir sugenda." Gavęs pranešimą, draudikas pradėjo žalos administravimo procedūrą.

2025 m. sausio 7 d. draudikas pareiškėją informavo, kad Įvykis laikomas nedraudžiamuoju. Draudikas paaiškino, kad iš pateiktų duomenų nustatyta, jog Įvykis atitinka šių Taisyklėse nustatytų nedraudžiamųjų įvykių sąlygas: i) žala dėl vidaus gedimo ar perdegimo, draudimo apsaugos galiojimo laikotarpiu staiga ir netikėtai įvykusio apdrausto turto viduje, dėl amžiaus, netinkamo eksploatavimo, kai gedimą lėmė vidiniai veiksniai (Taisyklių A.IV dalies 1.12 papunktis); ii) žala dėl mechaninio gedimo (lūžimo), įvykusio draudimo apsaugos galiojimo laikotarpiu daiktą naudojant pagal tiesioginę paskirtį ir (arba) nesant išorinių poveikio veiksnių (Taisyklių A.IV dalies 1.12 papunktis); iii) draudimo išmoka nemokama, jeigu apdraustas turtas buvo sunaikintas, sugadintas ar prarastas dėl bet kokių kitų įvykių ar priežasčių, kurie šiose Taisyklėse ar draudimo sutartyje neįvardyti kaip draudžiamieji įvykiai (šis punktas negalioja Taisyklių A.IV dalies 1.12 papunktyje nurodytai rizikai) (Taisyklių A.IV dalies 4.18 papunktis).

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu, pateikė pretenziją, nurodydamas tokias Įvykio aplinkybes: „Palikęs buvau atidarytas rekuperatoriaus duris. Toje pačioje patalpoje yra skalbyklė su džiovinimu. Staigiai pasikeitus kambario temperatūrai bei padidėjus drėgmei, pateko į ventiliatorių drėgmės. Reikėjo keisti į naują."

2025 m. vasario 13 d. draudikas, atsakydamas į pretenziją, nurodė, kad, sudarydamas Draudimo sutartį, pareiškėjas pasirinko standartinį pastatų draudimo variantą. Draudikas paaiškino, kad tai, kokios rizikos draudžiamos pasirinkus standartinį pastatų draudimo variantą, yra aiškiai nurodyta ne tik draudimo liudijime, bet ir Taisyklių A dalies 1 lentelėje. Draudikas pažymėjo, kad Įvykio aplinkybės atitinka riziką „Elektros variklių gedimai" (Taisyklių A.IV dalies 1.10 papunktis), tačiau Taisyklių A dalies 1 lentelėje pažymėta, kad, pasirinkus standartinį pastatų draudimo variantą, ši rizika nėra draudžiama. Draudikas atkreipė dėmesį, kad draudimo

[1] 2021 m. kovo 30 d. redakcija, galioja nuo 2021 m. balandžio 16 d.

liudijime ši rizika taip pat nėra įvardyta. Atsižvelgiant į tai, draudiko teigimu, Įvykis pagrįstai pripažintas nedraudžiamuoju Taisyklių A.IV dalies 4.18 papunkčio pagrindu. Draudikas taip pat nurodė, kad pareiškėjas nesilaikė Draudimo sutartimi prisiimtos pareigos apie Įvykį draudikui pranešti per 3 darbo dienas.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko atsakymu, pateikė pakartotinę pretenziją, nurodydamas kad Įvykis turėtų būti laikomas draudžiamuoju pagal Taisyklėse nurodytą vandens išsiliejimo iš stacionarių įrenginių riziką.

2025 m. vasario 20 d. draudikas, atsakydamas į pakartotinę pretenziją, paaiškino, kad pareiškėjo nurodyta rizika Taisyklėse yra apibrėžiama kaip „Vandens išsiliejimas iš stacionarių įrenginių ne dėl avarijos (pvz., vandens išsiliejimas iš vonios, jei tai įvyko dėl neužsukto vandens maišytuvo). Nuostoliai atlyginami tik už pirmą įvykį per metus iki Taisyklių A.V dalies 1.2 punkte nurodytų limitų (Taisyklių A d. 1.2 d) p.)." Draudikas pažymėjo, kad pareiškėjo nurodytos Įvykio aplinkybės, kad rekuperatorius sugedo dėl drėgmės iš „skalbyklės su džiovinimu", neatitinka šio apibrėžimo, nes kondensato ar garų, susidarančių vykstant džiovinimo procesui, pasklidimas patalpoje nėra tapatu vandens išsiliejimui. Draudikas nurodė, kad skalbimo mašinai su džiovinimo funkcija vykdant vieną iš jos numatytų funkcijų – džiovinimą – į aplinką galintys pasklisti garai ar kondensatas yra įprastas technologinis ir fizikinis reiškinys, ne staigus ir netikėtas turto sugadinimas, sukeltas vienos iš draudimo sutartyje numatytų rizikų (Taisyklių A.IV dalies 1 punktas). Draudikas paaiškino pareiškėjui, kad pagal minėtą riziką draudimo apsauga suteikiama tuo atveju, kai vanduo išsilieja dėl netyčinės žmogiškosios klaidos ar neapdairumo, o ne dėl tiesioginio įprasto įrenginio veikimo.

Pareiškėjui išreiškus nesutikimą su draudiko atsakymu, 2025 m. vasario 27 d. draudikas, atsakydamas pareiškėjui, darkart nurodė, kad nei pirminės pareiškėjo nurodytos, nei vėliau patikslintos Įvykio aplinkybės neatitinka nė vieno iš Taisyklėse ir draudimo liudijime nurodytų draudžiamųjų įvykių apibrėžimo. Draudikas pažymėjo, kad Įvykio metu neįvyko vandens išsiliejimas iš stacionaraus įrenginio šalių sudarytos Draudimo sutarties prasme. Vienkartinis santykinės oro drėgmės pokytis patalpoje objektyviai negali sukelti pareiškėjo nurodytos žalos, o nuolatiniai, dažni santykinės oro drėgmės pokyčiai patalpoje nėra laikomi staigiu ir netikėtu įvykiu.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką. Pareiškėjas kėlė reikalavimą įpareigoti draudiką atlikti nepriklausomą ekspertinį vertinimą Įvykio metu įvykusio gedimo priežasčiai nustatyti ir išmokėti pareiškėjui 236,95 Eur draudimo išmoką. Savo reikalavimą dėl draudimo išmokos mokėjimo pareiškėjas grindė UAB „Komfovent" 2024 m. gruodžio 23 d. Atliktų darbų ir Remonto darbo aktais (toliau – Remonto darbo aktas), 2024 m. gruodžio 31 d. Sąskaita išankstiniam apmokėjimui Nr. *(duomenys neskelbtini)* (toliau – Sąskaita išankstiniam apmokėjimui), 2025 m. sausio 6 d. banko pavedimo kopija (toliau – banko pavedimo kopija).

Pareiškėjas nurodė, kad Įvykis įvyko staiga, kai, esant atidarytoms rekuperatoriaus durelėms, į ventiliatorių pateko daug drėgmės. Tai įvyko todėl, kad toje pačioje patalpoje, kurioje buvo atviros rekuperatoriaus durelės, yra įrengta skalbyklė su džiovinimo funkcija. Pareiškėjas nurodė, kad patalpos plotas yra 5,62 kv. m., todėl skalbyklės su džiovinimo funkcija išskiriama drėgmė neturi pakankamai vietos išsisklaidyti. Pareiškėjas paaiškino, kad drėgmės lygį šioje patalpoje taip pat padidina joje džiovinami išdžiaustyti drabužiai bei gretimoje patalpoje naudojamas oro drėkintuvas. Pareiškėjas nurodė, kad rekuperatoriaus durelės atsidarė pačios.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Draudikas palaikė savo sprendime ir atsakymuose į pareiškėjo pretenzijas nurodytą poziciją ir argumentus. Draudikas nurodė, kad Įvykis iš esmės atitinka elektros variklių gedimo riziką, tačiau pareiškėjo pasirinktas draudimo variantas jos neapima. Draudikas paaiškino, kad Įvykis neatitinka kitų šalių sudaryta Draudimo sutartimi draudiko prisiimtų rizikų, įskaitant, bet neapsiribojant, vandens išsiliejimo iš stacionarių įrenginių ne dėl avarijos riziką. Draudikas nurodė, kad Įvykis atitinka bendro nedraudžiamojo įvykio, nustatyto Taisyklių A. IV dalies 4.18 papunktyje, sąlygas.

Dėl pareiškėjo keliamo reikalavimo atlikti nepriklausomą Įvykio ekspertinį vertinimą draudikas paaiškino, kad jis tinkamai laikėsi Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje numatyto įpareigojimo tirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti. Draudikas taip pat pažymėjo, kad vykdant prievoles turi būti remiamasi tiek protingumo, tiek ekonomiškumo principais (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.5 straipsnis, 6.38 straipsnio 3 dalis). Draudikas pabrėžė, kad kasdien administruoja įvairias draudėjų registruotas žalas ir, remdamasis ne tik

turimomis ekspertinėmis žiniomis, bet ir realia darbine profesine praktika, nustatė, jog šiuo atveju pareiškėjo nurodytos Įvykio aplinkybės, kurios, pareiškėjo teigimu, nulėmė rekuperatoriaus gedimą, objektyviai negali būti siejamos su šiuo konkrečiu gedimu. Draudikas taip pat pateikė savo ekspertų paaiškinimus apie pareiškėjo minimų įrenginių (rekuperatoriaus, skalbyklės su džiovinimo funkcija, oro drėkintuvo) veikimo principus, kiek tai galėtų būti susiję su pareiškėjo pateikiamomis prielaidomis dėl Įvykio aplinkybių.

Draudikas atsiliepime pabrėžė, kad neturi pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo dėl Įvykio mokėti draudimo išmoką.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl Įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius, pagrįstumo.

Siekiant išnagrinėti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti administruojant žalą nustatytas Įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytos draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, pripažino Įvykį nedraudžiamuoju.

CK 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalį).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose[2].

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnį[3]. Taigi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)[4].

Draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius,

[2] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.
[3] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.
[4] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką[5]. Įstatyme ir konkrečiose draudimo rūšies taisyklėse nustatytos išimtys, kai draudėjo patirta žala visiškai ar iš dalies nekompensuojama, dėl to, draudėjui kreipusis dėl draudimo išmokos mokėjimo, draudikas turi teisę jos visiškai arba iš dalies nemokėti. Tokią teisę draudikas turi nedraudžiamojo įvykio atveju[6]. Nedraudžiamasis įvykis – draudžiamojo įvykio požymius turintis įvykis, tačiau taip pat atitinkantis įstatyme ar draudimo sutartyje apibrėžtus papildomus požymius, kuriems esant draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką[7].

Vertinant Įvykio požymius Draudimo sutarties sąlygų kontekste, pažymėtina, kad Draudimo sutartyje nurodyta, jog pastatas buvo apdraustas draudimo variantu „Standartinis". Draudimo liudijime nurodyta, kad šiuo draudimo variantu ir šalių sudarytos Draudimo sutarties pagrindu draudžiama nuo konkrečių rizikų, įskaitant ugnį, gamtines jėgas, vandenį, vagystę ir piktavališką pastato sugadinimą dėl trečiųjų asmenų veiksmų, transporto priemonės atsitrenkimą, stiklo dūžį, turto sugadinimą arba sunaikinimą dėl elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių, savaiminį medžio užvirtimą, šildymo sistemos ir jos įrenginių gedimus, papildomas išlaidas draudimo vietai po draudžiamojo įvykio sutvarkyti, sutartinių įsipareigojimų, susijusių su įkeistu turtu, vykdymo išlaidas.

Vadovaujantis Taisyklių A.II dalies 3.1 papunkčiu, vėdinimo ir oro kondicionavimo stacionarūs įrenginiai laikytini pastatu ar jo dalimi (nekilnojamuoju daiktu).

Draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punktas įpareigoja draudiką prieš atsisakymą mokėti draudimo išmoką patikrinti visą prieinamą informaciją ir įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo. Draudikui įrodymais nepagrindus, kad įvykis yra nedraudžiamasis ar yra kiti išmokos nemokėjimo pagrindai, jam atsiranda pareiga mokėti draudimo išmoką.

Iš bylos duomenų nustatyta, kad Įvykio metu sugedo rekuperatoriaus ventiliatorius, jį reikėjo pakeisti[8]. Ventiliatorius veikia varomas elektros variklio, todėl aplinkybė, jog remonto metu buvo būtina pakeisti visą ventiliatorių (ne tik jo išorinius komponentus), įrodo pagrindinės ventiliatoriaus veikimo dalies – variklio – gedimą. Įvertinus byloje esančius įrodymus ir šalių sudarytos Draudimo sutarties nuostatas, sutiktina su draudiko pozicija, kad Įvykio aplinkybės ir įvykęs gedimas iš esmės atitinka Taisyklėse nurodytą riziką „Elektros variklių gedimai"[9].

Kaip minėta, pareiškėjas, sudarydamas Draudimo sutartį, pasirinko draudimo variantą „Standartinis". Iš byloje esančių dokumentų matyti, kad informacija apie tai, kokios rizikos draudžiamos pasirinkus standartinį pastatų draudimo variantą, yra aiškiai nurodyta ne tik draudimo liudijime, bet ir Taisyklių A dalies 1 lentelėje, kurioje pažymėta, kad, pasirinkus standartinį pastatų draudimo variantą, ši rizika nėra draudžiama.

Lietuvos banko vertinimu, draudikas pagrįstai atsisakė Įvykį pripažinti draudžiamuoju pagal Taisyklėse nurodytą riziką „Elektros variklių gedimai", nes pareiškėjo turtui draudimo apsauga pagal minėtą riziką negalioja.

Iš bylos duomenų matyti, kad, nesutikdamas su draudiko pozicija, pareiškėjas savo reikalavimą grindė tuo, kad Įvykis, pareiškėjo vertinimu, yra draudžiamasis, nes atitinka Taisyklėse įvardytą riziką „Vanduo", o būtent – „Vandens išsiliejimas iš stacionarių įrenginių"[10]. Pareiškėjo teigimu, skalbyklės su džiovinimo funkcija išskiriamas kondensatas turėtų būti prilyginamas vandens patekimui į įrenginį. Pareiškėjas nurodė, kad patalpoje, kurioje buvo atviros rekuperatoriaus durelės, oro drėgmės lygis buvo aukštas, nes ten veikė skalbyklė su džiovinimo funkcija, buvo džiovinami išdžiaustyti rūbai, gretimoje patalpoje buvo naudojamas papildomas oro drėkintuvas.

Atsakydamas draudikas paaiškino, kad, remiantis Taisyklėmis, pagal pareiškėjo nurodytą riziką draudimo apsauga suteikiama tuo atveju, kai vanduo išsilieja dėl netyčinės žmogiškosios klaidos ar neapdairumo (pvz., pamiršus atsuktą vandens maišytuvą persipildžiusi vonia, plautuvė; vandens išsiliejimas iš vonios ar plautuvės, kai vandens išbėgimo anga uždengiama įkritusiu nepastebėtu muilu gabaliuku; įjungto vandens maišytuvo arba dušo galvutės pasukimas (netyčiniu judesiu ar žaidžiant vaikams ir pan.), o ne dėl tiesioginio įprasto

[5] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje 3K-3-316/2013.
[6] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009.
[7] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-426-684/2017.
[8] Patvirtina pareiškėjo pateikti Remonto darbo aktas ir Sąskaita išankstiniam apmokėjimui.
[9] „Elektros variklių, esančių apdraustuose pastatuose ir skirtų apdraustiems pastatams eksploatuoti, gedimai (perdegimai)" (Taisyklių A.IV dalies 1.10 papunktis).
[10] „Vandens išsiliejimas iš stacionarių įrenginių ne dėl avarijos (pvz., vandens išsiliejimas iš vonios, jei tai įvyko dėl neužsukto vandens maišytuvo). Nuostoliai atlyginami tik už pirmą įvykį per metus iki Taisyklių A.V dalies 1.2 punkte nurodytų limitų" (Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktis).

įrenginio veikimo.

Draudikas, atkreipdamas dėmesį į pareiškėjo argumentus dėl įrenginių, pasak pareiškėjo, generuojančių didelį drėgmės kiekį patalpoje, paaiškino, kad pareiškėjo minima skalbyklė *AEG Series 9000* turi šilumos siurblį, todėl veikia uždaru režimu. Tokiu atveju karšta drėgno oro srovė nėra išleidžiama į išorę, kaip teigia pareiškėjas, o priešingai, ji nukreipiama į garintuvą, kur yra atšaldoma, paverčiama kondensatu (vandens lašeliais), kuris iš skalbyklės pašalinamas drenažiniais kanalais, o sausas oras vėl įkaitinamas ir išpučiamas į džiovyklės būgną. Oro srovės atšaldymą, o vėliau jos įšildymą reguliuoja uždaras mechanizmas, sudarytas iš šaldymo skysčiu užpildytos hermetiškos vamzdelių grandinės ir ją supančių radiatorių, pro kuriuos pučiama oro srovė. Vienoje sistemos pusėje esančiuose vamzdeliuose kaupiasi šaltas skystis, kuris atšaldo pro radiatorius pučiamą karštą ir drėgną orą. Sušilęs šaldymo skystis virsta dujomis ir patenka į kompresorių, šis dėl aukšto slėgio dar labiau įkaista. Tada karštos dujos vamzdeliais nukreipiamos į tolimesnę radiatorių zoną, kur jos vėl sušildo ką tik pravėsusią ir drėgmės atsikračiusią oro srovę. Atidavusios šilumą orui, dujos vėl pavirsta skysčiu, krenta slėgis, o kartu su juo ir šaldymo skysčio temperatūra. Draudiko teigimu, šilumos siurblys leidžia dvigubai sumažinti elektros poreikius, o vonios kambarys visada išlieka sausas ir vėsus. Draudikas pabrėžė, kad, priešingai, nei teigia pareiškėjas, jo turima konkreti skalbyklė su džiovinimo funkcija neišleidžia garų, tuo labiau – vandens, į išorę (kaip tai atlieka tam tikrų kitų rūšių skalbyklės ar indų plovimo mašinos). Dėl nurodytų aplinkybių, draudiko ekspertų teigimu, pareiškėjo nurodyta Įvykio versija, kad rekuperatorių galimai sugadino garai, pasklidę iš skalbyklės, yra akivaizdžiai nepagrįsta.

Papildomai draudikas pažymėjo, kad net ir tuo atveju, jei skalbyklė išleistų kondensatą (garus) į išorę (ko šiuo atveju nėra), tokios drėgmės patekimas į aplinką neatitiktų rizikos „Vandens išsiliejimas iš stacionarių įrenginių ne dėl avarijos“ sąlygų, nes kondensato, susidarančio vykstant įprastam džiovinimo procesui, pasklidimas patalpoje nėra tapatus vandens išsiliejimui. Draudiko teigimu, skalbimo mašinai su džiovinimo funkcija vykdant vieną iš jos funkcijų – džiovinimą, į aplinką galintys pasklisti garai yra įprastas technologinis reiškinys, o ne staigus ir netikėtas turto sugadinimas, sukeltas vienos iš draudimo sutartyje numatytų rizikų (Taisyklių A.IV dalies 1 punktas).

Draudiko ekspertai pabrėžė, kad objektyviai neįmanoma ir fizikiniais dėsniais nepagrįsta prielaida, kad vienkartinis (vieno džiovinimo ciklo) skalbimo mašinos su džiovinimo funkcija išleidžiamų garų kiekis, pasklidęs po patalpą (ne purškiamas tiesiogiai pro praviras rekuperatoriaus dureles), sugadintų techniškai tvarkingą rekuperatorių.

Pasisakydamas dėl pareiškėjo nurodytos aplinkybės, kad gretimame kambaryje naudojamas oro drėkintuvas taip pat nulėmė didelę santykinę oro drėgmę patalpoje, draudikas paaiškino, kad pareiškėjo naudojamo *Xiaomi Humidifier 2 Lite* drėkintuvo drėkinimo greitis yra 300 ml/val. ir toks drėgmės kiekis objektyviai negali padaryti jokios įtakos rekuperatoriaus darbui, tuo labiau jam esant kitoje patalpoje, ant žemės, ne tiesiogiai po rekuperatoriumi, prie pat jo atidarytų durelių.

Pasisakydamas dėl pareiškėjo nurodytos aplinkybės, kad patalpoje, kurioje buvo atviros rekuperatoriaus durelės, taip pat džiovinami išdžiaustyti rūbai, draudikas atkreipė dėmesį į tai, kad pareiškėjo pateiktose nuotraukose matyti, jog aptariamoje patalpoje yra langas, kuris yra paliktas šiek tiek praviras („vėdinimo padėtyje“), t. y. patalpoje yra sudaromos sąlygos oro cirkuliacijai ir drėgmės pašalinimui.

Draudikas taip pat nurodė, kad kreipėsi į rekuperatoriaus remontą atlikusią UAB „Komfovent“, prašydamas paaiškinti remonto metu pakeisto ventiliatoriaus veikimo principus. UAB „Komfovent“ atsakydama nurodė[11]: „Ventiliatorius tiesiog šalina orą iš patalpų, nepriklausomai drėgnas jis, ar sausas. Rekuperacijos principas yra vėdinti patalpas, stengiantis grąžinti kuo daugiau šilumos atgal į patalpas, o ne pašalinti jos tiesiog į lauką.“ Draudikas pabrėžė tai, kad UAB „Komfovent“ ekspertai patvirtino, jog net jei būtų vadovaujamasi pareiškėjo prielaida apie neįprastai didelį drėgmės kiekį, buvusį aptariamoje patalpoje rekuperatoriaus gedimo metu (su tuo draudikas nesutinka, remdamasis pirmiau nurodytais argumentais), tai nebūtų galėję padaryti įtakos rekuperatoriaus veikimui, nes šio įrenginio tiesioginė paskirtis yra ne tik sauso, bet ir drėgno oro šalinimas iš patalpų.

Lietuvos banko vertinimu, draudiko pateikti išsamūs ekspertinio pobūdžio paaiškinimai ir remontą atlikusios UAB „Komfovent“ informacija apie rekuperatoriaus veikimo principus paneigia pareiškėjo teiginius, kad Įvykis galėjo įvykti patalpoje, kurioje buvo atviros

[11] Pagrindžia pateikti elektroniniai laiškai.

rekuperatoriaus durelės, staiga stipriai padidėjus santykinei oro drėgmei. Iš draudiko ekspertų pateiktų paaiškinimų matyti, kad pareiškėjo nurodyti konkretūs jo namuose naudojami įrenginiai negeneruoja tokio drėgmės kiekio, kuris galėtų daryti tiesioginį poveikį rekuperatoriaus veikimui, o UAB „Komfovent" paaiškinimai pagrindžia tai, kad tiek sauso, tiek drėgno oro šalinimas iš patalpų yra tiesioginė rekuperatoriaus funkcija ir paskirtis. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes bei į tai, kad byloje nėra duomenų apie Įvykio metu išsiliejusį vandenį, sutiktina su draudiko pozicija, jog Įvykis neatitinka Draudimo sutartyje numatytos rizikos „Vandens išsiliejimas iš stacionarių įrenginių ne dėl avarijos" požymių (Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktis).

Draudikas atkreipė dėmesį į tai, kad pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką pateikė naują Įvykio aplinkybę, kurios anksčiau draudikui nebuvo nurodęs: „Netikėtai pačioms atsidarius rekuperatoriaus durelėms, į rekuperatoriaus vidų pateko didelis drėgmės kiekis." Draudiko teigimu, pareiškėjas nei 2025 m. sausio 7 d. tikslindamas Įvykio aplinkybes draudiko savitarnos sistemoje[12], nei 2025 m. vasario 13 d. ir 2025 m. vasario 20 d. pretenzijose draudikui tokios aplinkybės, kad rekuperatoriaus durelės atsidarė savaime, nebuvo nurodęs, priešingai – pareiškėjas draudikui buvo nurodęs, kad rekuperatoriaus durelės buvo paliktos atidarytos.

Dėl pareiškėjo nurodytos naujos Įvykio aplinkybės draudikas paaiškino, kad jei rekuperatorius veikia tinkamai, t. y. jei nėra įrenginio vidinių gedimų ar mechaninių pažeidimų, rekuperatoriaus viduje susidaręs vakuumas pritraukia dureles ir jas atidaryti reikia didelės fizinės jėgos, nebent rekuperatoriaus ventiliatoriai yra susidėvėję (išsibalansavę) ir nesudaro reikiamo vakuumo. Draudikas pažymėjo, kad Remonto darbo akte nurodyta: „Įrenginio ventiliatoriai skleidžia pašalinį triukšmą." Draudiko ekspertų teigimu, ventiliatorių triukšmingą veikimą paprastai nulemia jų išsibalansavimas dėl laiku nepakeistų oro filtrų.

Draudikas pažymėjo, kad tai, jog rekuperatoriaus durelės, jas tinkamai uždarius, pačios atsidaryti neturėtų, nurodė ir šiuos įrenginius remontuojanti UAB „Komfovent"[13]. Draudikas atkreipė dėmesį į tai, kad pareiškėjo pateiktose nuotraukose matyti, jog ant lubose įmontuotų rekuperatoriaus durelių yra dvi užsukamos spynos su laikikliais, kad durelės neatsidarytų. Draudiko teigimu, laikiklių nenulaužus (tai šiuo atveju, kaip matyti iš nuotraukų, nėra padaryta), techniškai neįmanoma, kad durelės atsidarytų pačios.

Iš pareiškėjo pateiktų paaiškinimų matyti, jog pareiškėjas, nors ir teigia, kad rekuperatoriaus durelės staiga ir netikėtai atsidarė pačios, tačiau pripažįsta, kad tai yra eksploatavimo klaida.

Lietuvos banko vertinimu, draudiko pateikti paaiškinimai ir remontą atlikusios UAB „Komfovent" įžvalgos paneigia pareiškėjo nurodytas naujas Įvykio aplinkybes, kad rekuperatoriaus durelės, rekuperatoriui neturint jokių gedimų ir veikiant tinkamai, staiga atsidarė pačios. Iš pirmiau nurodytų draudiko ekspertų paaiškinimų matyti, kad jei rekuperatoriaus durelės ir atsidarė pačios, tai galėjo įvykti, tik jei rekuperatoriaus ventiliatoriai jau buvo susidėvėję ir rekuperacijos sistemoje nebuvo įrenginio tinkamam veikimui reikalingo vakuumo. Atskirai pažymėtina, kad, neatsižvelgiant į tai, dėl kokių priežasčių atsidarė ar buvo paliktos atidarytos rekuperatoriaus durelės, anksčiau sprendime nurodyti argumentai pagrindžia, kad, net ir durelėms esant atviroms, patalpoje negalėjo būti tokia santykinė oro drėgmė, jog ji galėtų nulemti tinkamai veikiančio rekuperatoriaus gedimą.

Draudikas pažymėjo, kad pareiškėjas nesilaikė Draudimo sutartyje jam nustatytos pareigos laiku pranešti apie Įvykį, dėl to draudikas neturėjo galimybės visapusiškai ištirti gedimo priežasties: apie Įvykį, kuris įvyko 2024 m. gruodžio 23 d., pareiškėjas pranešė tik 2025 m. sausio 6 d., kai įrenginys jau buvo suremontuotas ir už remontą sumokėta[14].

Draudiko teigimu, remiantis Taisyklių C.III dalies 2.10 c) papunkčiu, draudimo sutarties galiojimo metu draudėjas privalo, įvykus įvykiui, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju, per 3 darbo dienas pranešti draudikui ar draudiko atstovui apie įvykį ir suteikti draudikui išsamią informaciją apie visas draudėjui žinomas tokio įvykio aplinkybes, o draudikui paprašius, per 3 darbo dienas raštu patvirtinti tokį įvykį ir užpildyti nustatytos formos dokumentus. Remiantis Taisyklių B.V dalies 1.3 papunkčiu, draudimo išmoka gali būti mažinama arba nemokama, jeigu draudėjas ar su draudėju susiję asmenys dėl savo kaltės neįvykdė ar netinkamai vykdė Taisyklių C.III dalies 2.4, 2.5 ir 2.10 papunkčiuose nustatytas pareigas ir todėl atsirado ar padidėjo nuostoliai ir draudikui buvo apribota galimybė tinkamai ištirti įvykio aplinkybes ir (ar)

[12] Pagrindžia pateikti išrašai iš draudiko savitarnos sistemos.
[13] Pagrindžia pateikti elektroniniai laiškai.
[14] Patvirtina Remonto darbo aktas, Sąskaita faktūra išankstiniam apmokėjimui, banko pavedimo kopija.

nustatyti nuostolio dydį.

Draudikas paaiškino, kad nors draudimo išmoka šiuo atveju nemokama kitu pagrindu (Įvykį pripažinus nedraudžiamuoju), tačiau tai, kad apie Įvykį nebuvo pranešta laiku, bei tai, kad pareiškėjas ne kartą tikslino ir keitė Įvykio aplinkybes, draudiko vertinimu, įrodo, jog pareiškėjas pažeidė sąžiningumo, šalių bendradarbiavimo, atvirumo ir pasitikėjimo principus.

Įvertinus byloje esančius duomenis, sutiktina su draudiko pozicija, kad pareiškėjas apie Įvykį draudikui pranešė praleidęs Taisyklėse nustatytą 3 darbo dienų terminą. Lietuvos banko vertinimu, pavėluotas pranešimas apie Įvykį bei aplinkybė, kad pranešimo metu rekuperatorius jau buvo suremontuotas, galėjo nulemti tai, kad draudikas neturėjo galimybių tinkamai ištirti Įvykio priežasčių.

Atsižvelgiant į tai, kad dėl paties pareiškėjo veiksmų ir sutartinių pareigų nesilaikymo Įvykio tyrimas buvo apsunkintas, nepagrįstu laikytinas pareiškėjo keliamas reikalavimas draudikui atlikti nepriklausomą ekspertinį Įvykio priežasties vertinimą. Viena vertus, iš bylos duomenų matyti, kad rekuperatorius buvo suremontuotas dar iki pranešant apie Įvykį, dėl to draudikas neturėjo galimybės apžiūrėti sugedusio įrenginio. Kita vertus, teisės aktai įpareigoja draudiką tinkamai ištirti Įvykio aplinkybes, o tai yra ir įpareigojimas draudikui, kad jo darbuotojai būtų aukštos kvalifikacijos ir turintys ekspertinių žinių skirtingose srityse. Lietuvos bankas sutinka su draudiko pozicija, kad prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, laiku ir remiantis ekonomiškumo principu. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad draudiko pateikti ekspertinio pobūdžio išsamūs paaiškinimai, pagrįsti kasdiene praktika ir specialiomis draudiko darbuotojų žiniomis, šiuo konkrečiu atveju yra pakankamas įrodymas, kuris tinkamai pagrindžia draudiko poziciją, todėl pareiškėjo įrodymais nepagrįsti teiginiai, kad Įvykio priežastis nustatyta netinkamai ir būtina papildoma trečiojo asmens atliekama ekspertizė, atmestini.

Lietuvos banko vertinimu, draudiko pateikti duomenys ir paaiškinimai pagrindžia, kad pagal pareiškėjo pasirinktą standartinę pastato draudimo riziką Įvykis neatitinka jokio Taisyklėse ar Draudimo sutartyje numatyto draudžiamojo įvykio sąlygų. Konstatuotina, kad pagal šalių sudarytos Draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, pripažino Įvykį nedraudžiamuoju pagal Taisyklių A.IV dalies 4.18 papunktį.

Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, pareiškėjo reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius Arūnas Raišutis